

लघुलेखक(उ. श्रे.), लघुलेखक(क. श्रे.), निरीक्षक व वरिष्ठ लिपिक या सर्व पदांकरीताच्या परीक्षेचा अभ्यासक्रम.

अ.क्र.	विषय	घटक व उपघटक
१	मराठी	सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग तसेच उता-यावरील प्रश्नांची उत्तरे.
२	इंग्रजी	Common Vocabulary, Sentence structure, Grammar, use of Idioms and Phrases & their meaning and comprehension of passage.
३	बुद्धिमापन चाचणी	उमेदवार किती लवकर व अचुकपणे विचार करू शकतो हे आजमावण्यासाठी प्रश्न.
४	सामान्य ज्ञान	१)इतिहास:- आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास-सामाजिक व आर्थिक जागृती (१८८५-१९४७), महत्वाच्या व्यक्तींचे कार्य, समाज सुधारकांचे कार्य, स्वातंत्र्यपूर्व भारतातील सामाजिक जागृतीतील वर्तमानपत्रे, शिक्षणाचा परिणाम, स्वातंत्र्यपूर्व काळातील इतर समकालीन चळवळी, राष्ट्रीय चळवळी. २)भूगोल :- महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह-पृथ्वी, जगातील विभाग, हवामान, अक्षांश-रेखांश, महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार, पर्जन्यमान, प्रमुख पिके, शहरे, नद्या, उदयोगधंदे इ. ३)राज्यशास्त्र:- भारतीय संघ राज्यव्यवस्था, भारतीय राज्यघटना, स्थानिक स्वराज्य संस्था, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ व विधीमंडळ इ.- घटना कशी तयार झाली आणि घटनेच्या प्रस्तावनेमागची भूमिका व तत्वे, घटनेची महत्वाची कलमे /ठळक वैशिष्ट्ये, केंद्र व राज्य संबंध, निधर्मी राज्य,

	मुलभूत हक्क व कर्तव्ये, राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे- शिक्षण, समान नागरी कायदा, स्वतंत्र न्यायपालिका, राज्यपाल, मुख्यमंत्री व मंत्रीमंडळ-कर्तव्ये, अधिकार व कार्य, राज्य विधीमंडळ-विधानसभा, विधानपरिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व कर्तव्ये, विधी समित्या इत्यादी.
	४)सामान्य विज्ञान :- भौतिकशास्त्र(Physics),रसायनशास्त्र (Chemistry), प्राणीशास्त्र (Zoology), वनस्पतीशास्त्र(Botany), आरोग्यशास्त्र(Hygiene)
	५)चालू घडामोडी:- जागतिक तसेच महाराष्ट्रासह भारतातील.

• Syllabus for Reasoning Test

Sr. No.	Item
1	Analogies
2	Similarities and Differences
3	Spatial Visualization
4	Spatial Orientation
5	Visual Memory
6	Discrimination
7	Observation
8	Relationship Concepts
9	Arithmetical Reasoning and Figural Classification
10	Arithmetic Number Series
11	Non-Verbal Series
12	Coding and Decoding